

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om tillämpning av rådets förordning om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar och till vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att det stiftas en lag om tillämpning av rådets förordning om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar. I den föreslagna lagen ges de kompletterande nationella bestämmelser som tillämpningen av förordningen förutsätter om bland annat behörig domstol i ärenden som gäller erkännande eller verkställbarhetsförklaring av domar som meddelats i någon annan av Europeiska unionens medlemsstater samt om centralmyn-

digheten.

I propositionen föreslås dessutom ändringar som rådets förordning föranleder i äktenskapslagen, lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt, lagen om verkställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt, lagen om erkännande och verkställighet av nordiska domar angående privaträttsligt anspråk samt barnskyddslagen.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 mars 2005.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
MOTIVERING	3
1. Nuläge och behovet av reglering.....	3
2. Föreslagna ändringar	4
2.1. Lag om tillämpning av rådets förordning om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar	4
2.2. Äktenskapslagen	8
2.3. Lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt	9
2.4. Lagen om verkställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt	10
2.5. Lagen om erkännande och verkställighet av nordiska domar angående privaträttsligt anspråk	11
2.6. Barnskyddslagen.....	11
3. Propositionens konsekvenser	12
4. Beredningen av propositionen	13
5. Övriga omständigheter som inverkat på propositionens innehåll.....	13
6. Ikraftträdande.....	13
LAGFÖRSLAG	14
om tillämpning av rådets förordning om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar.....	14
om ändring av 119 och 125 § i äktenskapslagen	16
om ändring av lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt.....	16
om ändring av 33 § i lagen om verkställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt	18
om ändring av 8 § i lagen om erkännande och verkställighet av nordiska domar angående privaträttsligt anspråk.....	19
om ändring av 45 § i barnskyddslagen	19
BILAGA.....	21
PARALLELLTEXTER.....	21
om ändring av 119 och 125 § i äktenskapslagen	21
om ändring av lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt.....	23
om ändring av 33 § i lagen om verkställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt	27
om ändring av 8 § i lagen om erkännande och verkställighet av nordiska domar angående privaträttsligt anspråk.....	28
om ändring av 45 § i barnskyddslagen	29

MOTIVERING

1. Nuläge och behovet av reglering

Rådets förordning (EG) nr 1347/2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar för makars gemensamma barn, den så kallade Bryssel II-förordningen, trädde i kraft den 1 mars 2001. Förordningen tillämpas på mål som gäller äktenskapsskillnad, hemskillnad och annullering av äktenskap samt på ärenden som gäller vårdnad om makarnas gemensamma barn när sistnämnda ärenden behandlas i samband med målen i fråga. Förordningen innehåller bland annat bestämmelser om vilka domstolar i Europeiska unionens medlemsstater som är behöriga i ärenden som hör till förordningens tillämpningsområde samt om erkännande och verkställighet i en medlemsstat av en dom som meddelats i en annan medlemsstat. Verkställighet av en dom i en annan medlemsstat förutsätter enligt förordningen att domen på ansökan av någon som är delaktig i saken förklarats verkställbar där. Ansökan om verkställbarhetsförklaring enligt bilaga I till förordningen skall i Finland tillställas tingsrätten.

Rådet antog den 27 november 2003 förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000, det vill säga den så kallade Bryssel IIa -förordningen. Den nya förordningen ersätter Bryssel II -förordningen. Förordningen trädde i kraft den 1 augusti 2004, men tillämpas först från den 1 mars 2005, med undantag för artiklarna 67—70 vilka tillämpas från 1 augusti 2004.

Bryssel IIa -förordningens tillämpningsområde är vidsträcktare än Bryssel II -förordningens. Den tillämpas förutom på frågor

som gäller äktenskapsskillnad, hemskillnad och annullering av äktenskap även på alla civilrättsliga frågor som gäller tillerkännande, utövande, delegering, upphörande eller begränsande av föräldraansvar. Begreppet föräldraansvar har inte förekommit i den finländska lagstiftningen. Med begreppet avses enligt förordningen särskilt vårdnad om och umgänge med barn, förmynderskap, godmanskap eller motsvarande företeelser, förordnande av och uppgifter för en person eller ett organ som skall ansvara för barnets person eller egendom, företräda eller bistå barnet, placering av barnet i familjehem eller på en institution samt åtgärder till skydd för barnet i samband med förvaltning av, bevarande av eller förfogande över dess egendom.

Till skillnad från Bryssel II-förordningen förutsätter tillämpningen av Bryssel IIa -förordningen på en fråga som gäller föräldraansvar inte att frågan behandlas i samband med ett mål som gäller äktenskap. Förordningen innehåller dessutom i jämförelse med Bryssel II nya bestämmelser om bland annat behandlingen av olovligt bortförande eller kvarhållande av barn när detta sker mellan medlemsstaterna, samt om att vissa domar som gäller umgängesrätt och vissa domar som kräver återlämnande av barn är verkställbara i en annan medlemsstat utan att de behöver förklaras verkställbara.

Tillämpningen av Bryssel IIa -förordningen förutsätter kompletterande nationella bestämmelser, eftersom vissa frågor enligt den skall avgöras på nationell basis. Till skillnad från Bryssel II regleras de nationella domstolar som är behöriga i frågor som gäller fastställande av erkännande eller icke-erkännande eller verkställbarhetsförklaring av domar som meddelats i en annan medlemsstat inte i den nya förordningen eller dess bilagor. Därför behövs det bestämmelser om den saken i den nationella lagen. Förordningen förutsät-

ter också att varje medlemsstat utser en eller flera centralmyndigheter för att bistå vid tillämpningen av förordningen. Därför är det behövt att föreskriva vilken myndighet i Finland som skall verka som i förordningen avsedd centralmyndighet. Dessutom behövs bestämmelser som kompletterar förordningen om bland annat översättning av vissa dokument och om rättelse av fel i intyg som ges med stöd av förordningen.

Dessutom behövs det ändringar i annan lagstiftning i enlighet med vad som beskrivs nedan. Ändringarna behövs närmast på grund av att Bryssel II-förordningen har ett vidsträcktare tillämpningsområde än Bryssel II-förordningen.

2. Föreslagna ändringar

2.1. Lag om tillämpning av rådets förordning om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar

1 §. *Tillämpningsområde.* Paragrafen innehåller en bestämmelse om lagens tillämpningsområde. Av den framgår att lagen innehåller kompletterande bestämmelser om tillämpningen i Finland av Bryssel II-förordningen. Bestämmelserna i lagen tillämpas när en fråga skall avgöras enligt bestämmelserna i nämnda förordning.

2 §. *Behörig domstol.* I paragrafen ingår bestämmelser om vilken domstol i Finland som är behörig att behandla de ärenden som avses i artikel 21.3 och artikel 29.1 i förordningen. Artikel 21.3 gäller krav på fastställelse av erkännande eller icke-erkännande av en i en annan medlemsstat meddelad dom om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap eller om föräldraansvar. Artikel 29.1 gäller åter ansökan om verkställbarhetsförklaring av en i en annan medlemsstat meddelad dom om föräldraansvar.

Enligt 1 mom. i paragrafen är tingsrätten i första instans behörig att behandla nämnda ärenden i Finland. Förslaget överensstämmer i sak med den lösning som man stannade för redan i Bryssel II-förordningen. Enligt bilaga I till förordningen har motsvarande frågor i Finland hört till tingsrättens behörighet.

Eftersom man med föräldraansvar i Bryssel II-förordningen bland annat avser placering av barn i familjehem eller på en institution, följer av den föreslagna bestämmelsen att tingsrätten kan komma att behandla även frågor som gäller erkännande eller icke-erkännande eller verkställbarhetsförklaring av domar om placering av barn i familjehem eller på en institution som meddelats i en annan medlemsstat. Att också detta slags ärenden behandlas vid tingsrätten har ansetts vara en mer befogad lösning än att dela behörigheten mellan tingsrätterna och förvaltningsdomstolarna. Detta grundar sig särskilt på att behandlingen av frågor som avses i artikel 21.3 och artikel 29.1 inte förutsätter den specialkunskap som förvaltningsdomstolarna har då domen i samband med förfarandena i fråga enligt artikel 26 och artikel 31.3 i förordningen aldrig får omprövas i sak. Dessutom är det sannolikt sällan som det kommer upp frågor som gäller erkännande eller icke-erkännande eller verkställbarhetsförklaring av domar om placering av barn i familjehem eller på en institution. Att koncentrera behörigheten på tingsrätterna är ändamålsenligt också av den orsaken.

I tingsrättens beslut kan ändring sökas i enlighet med vad som föreskrivs i artikel 33 i förordningen. Fullföljdsdomstol är hovrätten i enlighet med 25 kap.1 § i rättegångsbalken. Således behövs inte någon bestämmelse om saken i samband med detta. I hovrättens beslut kan åter ändring sökas i enlighet med vad som föreskrivs i artikel 34 i förordningen. Fullföljdsdomstol är enligt 30 kap. 1 § i rättegångsbalken högsta domstolen. Rätten att söka ändring hos högsta domstolen förutsätter att högsta domstolen beviljar besvärstillstånd.

I paragrafens 2 mom. finns en forumbestämmelse som skall tillämpas när man med stöd av artikel 21.3 i förordningen söker fastställelse av att en dom som meddelats i en annan medlemsstat skall erkännas eller inte erkännas. Den lokala behörigheten bestäms i dessa fall i enlighet med lagstiftningen i den medlemsstat där förfarandet som gäller erkännande eller icke-erkännande av domen har anhängiggjorts. Enligt förslaget skall ärendet anhängiggöras i den domstol som avses i 10 kap. 10 § i rättegångsbalken, med

andra ord i den domstol som är behörig i äktenskapsskillnadsfrågan. Samma domstol skall också avgöra frågan om fastställelse av erkännande eller icke-erkännande av avgörandet i fråga om föräldraansvar, om fastställelse av erkännande eller icke-erkännande av en dom om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap. Om fastställelse av erkännande eller icke-erkännande av ett avgörande som gäller föräldraansvar söks separat, skall frågan behandlas i den domstol som avses i 13 § i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983).

Bestämmelsen motsvarar i sak gällande 125 § 2 mom. i äktenskapslagen (234/1929), som innehåller forumbestämmelser med samma innehåll med tanke på likartade frågor som behandlas med stöd av Bryssel II-förordningen. Enligt förslaget överförs bestämmelsen från äktenskapslagen till denna lag, eftersom Bryssel IIa-förordningen också gäller erkännande av sådana domar om föräldraansvar som inte meddelats i samband med äktenskapsmål.

I paragrafens 3 mom. finns en forumbestämmelse som kompletterar bestämmelsen i 2 mom.

Enligt artikel 29.2 i förordningen bestäms den lokala behörigheten i ett ärende som gäller verkställbarhetsförklaring av en dom om föräldraansvar enligt hemvistet för den person mot vilken verkställighet begärs enligt hemvistet för det barn som ansökan avser. Om inget av nämnda hemvist finns i den verkställande medlemsstaten, skall den behöriga domstolen bestämmas enligt den plats där verkställighet skall ske. Den domstol som dessa forumbestämmelser anvisar är nödvändigtvis inte samma domstol som avses i 2 mom. i denna paragraf. Om man samtidigt kräver både fastställelse av erkännande eller icke-erkännande av en dom och verkställbarhetsförklaring av domen, är det dock ändamålsenligt att samma domstol är behörig att behandla vardera kravet. Därför föreslås att den domstol som avses i artikel 29.2 i förordningen skall vara behörig att i samband med en verkställbarhetsförklaring av en dom också behandla ett krav som gäller fastställelse av erkännande eller icke-erkännande av

domen. Bestämmelsen begränsar inte behörigheten hos den domstol som 2 mom. hänvisar till, utan anger ett till den domstolen alternativt forum.

3 §. *Sändande av dom för verkställighet.* I den föreslagna paragrafen föreskrivs om domstolens skyldighet att för verkställighet sända en dom som den förklarar verkställbar. Syftet är att göra verkställighetsförfarandet enklare och snabbare. Paragrafen motsvarar i sak bestämmelsen i 44 § 2 mom. i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt. Lagrummet i fråga gäller Helsingfors hovrätts skyldighet att för verkställighet sända ett sådant i en främmande stat meddelat beslut som hovrätten förklarar verkställbart i Finland.

Den i paragrafen föreskrivna skyldigheten gäller förutom tingsrätten också hovrätten och högsta domstolen, om domen förklaras verkställbar först till följd av ändringssökande. Skyldigheten skall bara gälla domar om vårdnad om barn och umgängesrätt och där emot inte exempelvis domar som gäller placering av barn på en institution.

Eftersom sökanden inte alltid har ett behov att genast få domen verkställbar på tjänstens vägnar är förutsättningen för att en dom skall sändas för verkställighet enligt den föreslagna paragrafen att sökanden framställer en begäran. Exempelvis en sökande som är bosatt utomlands och som har vårdnad om barnet kan på förhand redan innan barnet anländer till Finland framställa en begäran om verkställbarhetsförklaring av en dom som gäller vårdnad om barnet och umgängesrätt.

Domen skall sändas för verkställighet bara om domen kan verkställas enligt artikel 47.2 i förordningen. Enligt nämnda bestämmelse skall en dom som förklarats verkställbar i enlighet med kapitel III avsnitt 2 verkställas i den verkställande staten på samma villkor som om den hade meddelats i den staten. Enligt 43 § 1 mom. i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt kan ett domstolsbeslut om vårdnad om barn eller umgängesrätt eller om vårdnad om barnet skall bo hos verkställas genast, fastän beslutet inte vunnit laga kraft, om inte något annat bestämts i beslutet. Verkställbarheten av en dom som meddelats i en annan medlemsstat och som förklarats verkställbar i Finland men inte vunnit laga

kraft bestäms enligt artikel 47.2 i förordningen på samma sätt. Om det i en dom som meddelats i en annan medlemsstat bestämts att domen får verkställas först när domen har vunnit laga kraft, sänds förordnandet om verkställighet först när det har skett.

Enligt det 4 mom. som enligt förslaget fogas till 33 § i lagen om verkställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt (619/1996) skall verkställigheten av en dom som meddelats i en annan medlemsstat beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt i Finland ske i enlighet med nämnda lag. Förordnandet om verkställighet sänds således enligt huvudregeln till den tingsrätt som är behörig enligt 4 § 1 mom. i nämnda lag. Det är naturligtvis möjligt att samma tingsrätt som förklarat domen verkställbar är behörig också i verkställighetsfrågan. I ett sådant fall skall tingsrätten själv på begäran av sökanden omedelbart ta verkställighetsfrågan till behandling.

En dom som meddelats i en annan medlemsstat skall på ovan beskrivet sätt verkställas på samma villkor som en inhemsk dom. Enligt 4 § 2 mom. i lagen om verkställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt kan verkställighet av ett beslut som gäller vårdnad om barn sökas direkt hos utmättningsmannen, om det gått mindre än tre månader sedan beslutet meddelades. Därför föreslås att tingsrätten i ett sådant fall skall sända förordnandet om verkställighet till den behöriga utmättningsmannen.

4 §. *Översättningar.* I den föreslagna paragrafen finns sådana bestämmelser om översättningar av dokument som kompletterar bestämmelserna i förordningen.

Enligt artikel 45.2 i förordningen skall en part som ansöker om verkställighet av en dom till ansökan foga en översättning av punkt 12 i det intyg som avses i artikel 41.1 i förordningen. Punkten i fråga gäller praktiska arrangemang för utövandet av umgänget. Likaså skall till ansökan fogas en översättning av punkt 14 i det intyg som avses i artikel 42.1 i förordningen. Denna punkt gäller åter åtgärder som vidtagits för att garantera barnets skydd efter återlämnandet. Översättningen skall göras till det officiella språket eller något av de officiella språken i den verkställande medlemsstaten eller till något

annat språk som den medlemsstaten uttryckligen godtar. Enligt artikel 67 i förordningen skall medlemsstaterna meddela kommissionen vilka språk som godtas i intyget om umgänge i enlighet med artikel 45.2.

Utifrån ovan beskrivna bestämmelser är det i viss mån oklart om en medlemsstat är skyldig att meddela sitt godtagande av något annat språk än sina officiella språk i översättningarna. En sådan tolkning kan dock anses vara befogad eftersom det är uppenbart att bestämmelserna har samma syfte som bestämmelserna om språkkrav i gränsöverskridande ärenden i vissa andra av gemenskapens författningar där en sådan skyldighet uttryckligen uppställs. Bestämmelser av detta slag finns exempelvis i artikel 5 i rådets förordning (EG) nr 1206/2001 om samarbete mellan medlemsstaternas domstolar i fråga om bevisupptagning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur samt i artikel 11.1 punkt b och artikel 13.1 punkt b i rådets direktiv 2004/80/EG om ersättning till brottsoffer. Dessutom kan man konstatera att en översättning av dokument till finska eller svenska skulle orsaka svårigheter i flera av medlemsstaterna och att översättningarnas kvalitet i många fall vore otillfredsställande.

Således är det ändamålsenligt att Finland meddelar att Finland förutom finska och svenska godtar att det engelska språket, vilket man i vårt land i allmänhet har kunskaper i, används i översättningarna. Eftersom myndigheterna i Finland i regel enbart är skyldiga att ta emot finsk- och svenskspråkiga dokument föreslås i lagen en bestämmelse av vilken det framgår att man till den tingsrätt eller utmättningsman som behandlar ett verkställighetsärende får lämna in översättningar till finska, svenska eller engelska av punkt 12 i det intyg som avses i artikel 41.1 och punkt 14 i det intyg som avses i artikel 42.1 i förordningen.

Om den domare eller utmättningsman som behandlar ärendet inte anser sig behärska det engelska språket tillräckligt väl, skall en översättning av dokumentet till finska eller svenska anskaffas på ifrågavarande myndighets bekostnad.

5 §. *Centralmyndigheten.* Enligt artikel 53 i förordningen skall varje medlemsstat utse en eller flera centralmyndigheter med uppgift att

bistå vid tillämpningen av förordningen. Enligt artikel 54 i förordningen skall centralmyndigheterna bland annat lämna information om nationell lagstiftning och nationella förfaranden och vidta åtgärder för att förbättra tillämpningen av förordningen och stärka samarbetet sinsemellan. Enligt artikel 55 i förordningen skall centralmyndigheterna på begäran samarbeta i enskilda ärenden för att uppnå syftena med förordningen.

Enligt den föreslagna paragrafens 1 mom. är justitieministeriet centralmyndighet i Finland. Detta är ändamålsenligt särskilt med beaktande av att justitieministeriet redan i dag verkar som den centralmyndighet som avses i den i Luxemburg den 20 maj 1980 ingångna europeiska konventionen om erkännande och verkställighet av avgöranden rörande vårdnad om barn samt om återställande av vård av barn samt i den i Haag den 25 oktober 1980 ingångna konventionen om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn.

I den föreslagna paragrafens 2 mom. finns en bestämmelse om myndigheternas inom socialvården och polismyndigheternas skyldighet att ge justitieministeriet sådan handräckning som ministeriet behöver för att sköta de uppgifter som centralmyndigheten har enligt artikel 55 i förordningen. Handräckning från polisens sida kan behövas särskilt för att ta reda på var barnet befinner sig. Handräckning från myndigheterna inom socialvården kan behövas exempelvis för att skaffa utredning om barnets levnadsförhållanden.

6 §. *Ärenden som gäller placering av barn.* I den föreslagna paragrafen finns bestämmelser om justitieministeriets skyldighet att till kommunens socialvårdsorgan överföra en sådan anmodan eller underrättelse om placering i Finland av ett barn från en annan medlemsstat som ministeriet tillställts i egenskap av centralmyndighet.

Paragrafens 1 mom. gäller överföring av anmodan som avses i artiklarna 56.1 och 56.2 i förordningen. Enligt artikel 56.1 skall en domstol, om den avser placera ett barn på en institution eller i ett familjehem och denna placering skall ske i en annan medlemsstat, i förväg samråda med centralmyndigheten eller en annan behörig myndighet i den med-

lemsstaten, om den medlemsstaten föreskriver ingripande av en offentlig myndighet vid placering av barn inom landet. Enligt artikel 56.2 får beslutet om den placering som avses i artikel 56.1 fattas i den anmodande staten endast om den behöriga myndigheten i den anmodade staten har godkänt placeringen. Enligt artikel 56.3 skall formerna för det samråd eller godkännande som avses i artikel 56.1 och artikel 56.2 regleras av den anmodande medlemsstatens nationella lag.

Enligt barnskyddslagen (683/1983) krävs i regel myndighetsåtgärder när ett barn placeras i ett familjehem eller på en anstalt. En domstol i en annan medlemsstat måste således före ett beslut som gäller placering av ett barn i Finland i allmänhet höra justitieministeriet såsom centralmyndighet eller någon annan behörig myndighet, och beslutet kan fattas bara om den behöriga myndigheten har godkänt placeringen. Eftersom justitieministeriet inte har behörighet att godkänna en placering av ett barn i Finland måste ministeriet överföra en sådan anmodan till ett i 6 § i socialvårdslagen (710/1982) avsett organ inom den kommunala socialvården i den kommun på vars område det är meningen att barnet skall placeras. Om domstolen i den andra medlemsstaten inte i sin anmodan har specificerat placeringsorten, utan bara allmänt planerar att placera barnet i Finland, skall justitieministeriet överföra anmodan till det kommunala organet inom socialvården i den kommun som bestäms enligt 45 § i barnskyddslagen.

Justitieministeriet kan naturligtvis vid behov enligt 5 § 2 mom. begära handräckning av social- och hälsovårdsministeriet för att utreda till vilken kommuns organ anmodan skall överföras.

Paragrafens 2 mom. gäller överföring av den underrättelse som avses i artikel 56.4 i förordningen. Enligt nämnda bestämmelse skall domstolen, om den beslutar att placera ett barn i ett familjehem och denna placering skall ske i en annan medlemsstat och den medlemsstaten inte föreskriver ingripande av en offentlig myndighet vid placering av barn inom landet, underrätta centralmyndigheten eller en behörig myndighet i den medlemsstaten.

Om exempelvis barnets vårdnadshavare

placerar barnet varaktigt i enskilt hem i Finland, behövs för placeringen som sådan inte en myndighets medverkan, utan det krävs bara att en i 41 § i barnskyddslagen avsedd anmälan görs i efterhand och att vården av det placerade barnet övervakas. Det är i princip möjligt att domstolen eller någon annan behörig myndighet i en annan medlemsstat fattar i artikel 56.4 i förordningen avsedda beslut om en sådan placering, exempelvis fastställer avtal som ett barns vårdnadshavare har ingått. Enligt nämnda bestämmelse skall en underrättelse om ett sådant beslut tillställas justitieministeriet såsom centralmyndighet eller den behöriga myndigheten. Om justitieministeriet tillställs en sådan underrättelse, skall ministeriet överföra underrättelsen till socialvårdsorganet i den kommun på vars område man har beslutat placera barnet. Detta är nödvändigt för att säkerställa att socialvårdsmyndigheterna i kommunen i fråga får kännedom om barn som placeras på kommunens område.

7 §. *Rättelse av fel i intyg.* Den domstol som meddelat en dom eller någon annan behörig myndighet skall i enlighet med vad som avses i artiklarna 39, 41 och 42 i förordningen utfärda ett intyg i standardform över domens innehåll. Enligt artikel 43 i förordningen skall lagen i ursprungsstaten tillämpas vid varje rättelse av intyget. Även om denna bestämmelse som sådan direkt gäller bara i artiklarna 41 och 42 avsedda intyg, skall i avsaknad av gemenskapsbestämmelser om saken, också vid rättelse av i artikel 39 avsedda intyg nationell lag tillämpas.

Enligt skäl 24 i förordningen bör rättelse av fel i ett intyg som utfärdats för att underlätta verkställandet av domen endast kunna sökas när det gäller sakfel, det vill säga om innehållet i domen inte avspeglas korrekt i intyget. En rättelse av ett fel i ett intyg kan förutom i det nämnda fallet vara behövlig åtminstone om det redan i själva domen funnits ett skrivfel exempelvis i fråga om en parts namn, vilket sedan bara upprepats i intyget. I bägge fallen är det fråga om en situation som enligt finsk lag anses vara rättelse av ett skriv- eller räknefel eller något annat med dem jämförbart fel.

I gällande lag finns det inte bestämmelser om rättelse av skrivfel eller andra därmed

jämförbara fel i intyg som bifogas en domstols eller någon annan myndighets beslut. För klarhetens skull föreslås att en uttrycklig bestämmelse om detta tas in i lagen. Enligt den föreslagna bestämmelsen skall vid rättelse av skrivfel i intyg i tillämpliga delar iaktas samma bestämmelser som gäller rättelse av skrivfel i beslut. Detta är ändamålsenligt särskilt med beaktande av att rättelser av skrivfel kan bli aktuella på ovan beskrivet sätt också i fall där samma skrivfel måste rättas i själva domen.

På rättelse av skrivfel i ett intyg som utfärdats av en allmän domstol tillämpas med stöd av den föreslagna hänvisningsbestämmelsen 24 kap. 10 § i rättegångsbalken. På rättelse av ett skrivfel i ett intyg som utfärdats av en förvaltningsdomstol tillämpas 56 och 57 § i förvaltningsprocesslagen (586/1996). På rättelse av ett skrivfel i ett intyg som utfärdats av någon annan myndighet, exempelvis en kommuns socialnämnd, tillämpas 51—53 § förvaltningslagen (434/2003).

8 §. *Ikraftträdande.* Paragrafen innehåller en sedvanlig bestämmelse om ikraftträdande. Frågan om när förordningen skall börja tillämpas bestäms enligt övergångsbestämmelserna i den. I den lag som kompletterar förordningen behövs inga autonoma övergångsbestämmelser.

2.2. Äktenskapslagen

119 §. I 5 mom. i gällande paragraf finns en till sin karaktär informativ bestämmelse som anger att 1—3 mom. i paragrafen är subsidiära i förhållande till Bryssel II-förordningen och statsfördrag som binder Finland. Enligt förslaget uppdateras bestämmelsen så att den hänvisar till Bryssel IIa-förordningen och inte till Bryssel II-förordningen.

125 §. Paragrafens 1 mom., som anger att 121—124 § är subsidiära i förhållande till Bryssel II-förordningen och statsfördrag som binder Finland, uppdateras enligt förslaget på samma sätt som 119 § 5 mom.

Den nuvarande bestämmelsen i paragrafens 2 mom. om forum för ärenden som gäller fastställelse av erkännande eller icke-erkännande av domar stryks enligt förslaget i äktenskapslagen eftersom motsvarande fo-

rumbestämmelser ingår i lagförslag 1 i propositionen.

2.3. Lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt

8 §. *Fastställelse av avtal.* Till paragrafen har fogats bestämmelser om den behöriga socialnämnden i fall där barnet inte är bosatt i Finland. Samtidigt har paragrafens uppbyggnad gjorts klarare.

Den föreslagna paragrafens 1 mom. motsvarar den första meningen i gällande 1 mom.

Till paragrafens 2 mom. har fogats nya bestämmelser om vilken kommuns socialnämnd ett avtal om vårdnad om barn och umgängesrätt skall föreläggas för fastställelse, om barnet inte är bosatt i Finland. Bestämmelserna är behövliga för att Bryssel IIa-förordningens bestämmelser i vissa fall leder till att myndigheterna i Finland är behöriga att behandla ett ärende om vårdnad om barn och umgängesrätt fastän barnet inte är bosatt i Finland. Detta kan vara fallet exempelvis i situationer som avses i artikel 9 i förordningen. Enligt artikel 9.1 är, om ett barn lagligen flyttar från en medlemsstat till en annan och förvärvat ny hemvist där, domstolarna i den medlemsstat där barnet tidigare hade hemvist, under en tid av tre månader efter flyttningen fortsatt behöriga att ta upp en fråga om ändring av en dom om umgänge som meddelats i den medlemsstaten innan barnet flyttade, om den som har rätt till umgänge enligt domen i fråga fortfarande har hemvist i den medlemsstat där barnet tidigare hade hemvist. Under nämnda förutsättningar bevarar socialnämnden i Finland under tre månaders tid efter att ett barn flyttat från Finland till en annan medlemsstat på motsvarande sätt sin behörighet att fastställa ett avtal om umgängesrätt med barnet.

De föreslagna bestämmelserna om grunderna för bestämmande av den behöriga socialnämnden motsvarar i sak bestämmelserna i gällande 13 § 2 mom. om hur forum bestäms i de fall där barnet inte är bosatt i Finland. I de föreslagna bestämmelserna har liksom i 1 mom. i paragrafen i fråga och i 13 § använts uttryckssättet ”att vara bosatt”. Detta visar att det är fråga om den ort där barnet

faktiskt bor och inte den hemkommun som avses i 2 § i lagen om hemkommun (201/1994).

Den föreslagna paragrafens 3 mom. motsvarar de två sista meningarna i gällande 1 mom.

Den föreslagna paragrafens 4 mom. motsvarar gällande 2 mom.

29 a §. *Bestämmelsernas subsidiaritet.* I den föreslagna paragrafen anges vilket förhållande bestämmelserna i 19—21 och 23—29 § har till Bryssel IIa-förordningen. Nämnda bestämmelser tillämpas enligt den föreslagna paragrafen bara om inte något annat följer av Bryssel IIa-förordningen. Eftersom förordningen har företräde framom den nationella lagen, vore läget detsamma också utan dessa bestämmelser. För klarhetens skull föreslås dock att en uttrycklig bestämmelse om saken tas in i lagen eftersom förordningen väsentligt minskar antalet situationer där 19—21 och 23—29 § kan tillämpas.

Enligt huvudregeln åsidosätts de nationella bestämmelserna när Bryssel IIa-förordningen tillämpas på ett ärende. Så sker dock inte om ingen medlemsstats domstol är behörig enligt artiklarna 8—13 i förordningen. I sådana fall bestäms enligt artikel 14 i förordningen behörigheten i varje medlemsstat enligt den statens lag. I ett sådant fall i Finland tillämpas således 19—21 § i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt.

34 §. *Grunder för vägran att förordna att ett barn skall återlämnas.* Till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. Den föreslagna bestämmelsen är till sin karaktär en informativ hänvisning till artikel 11.4 i förordningen. Enligt artikeln i fråga får en domstol i ett fall av olovligt bortförande av ett barn mellan medlemsstaterna inte vägra att återlämna ett barn på grundval av artikel 13 b i 1980 års Haagkonvention, om det styrks att lämpliga åtgärder har vidtagits för att garantera barnets skydd efter återlämnandet. Om avslag på ansökan med stöd av den grund för vägran som föreskrivs i artikel 13 b i konventionen bestäms i 1 mom. 2 punkten i den ifrågavarande paragrafen. Förordningen begränsar således tillämpningen av denna bestämmelse i fall där barnet omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet varit bosatt i en annan medlemsstat i Europeiska unionen.

42 a §. *Förhållandet till Bryssel IIa-förordningen.* I syfte att förtydliga lagstiftningen föreslås i paragrafen bestämmelser om vilket förhållande bestämmelserna i 6 kap. har till bestämmelserna i Bryssel IIa-förordningen.

Av paragrafens 1 mom. framgår att bestämmelserna om förfarandet i 36—42 § inte tillämpas, om Bryssel IIa -förordningen tillämpas på fastställande av erkännande och verkställighet av ett beslut som meddelats i en främmande stat.

I paragrafens 2 mom. finns en till sin karaktär informativ hänvisning till att man i fall av olovligt bortförande av ett barn mellan medlemsstaterna förutom bestämmelserna i 6 kap. om förfarandet tillämpar artiklarna 11.2, 11.3 och 11.5—11.8 i förordningen.

43 §. *Verkställbarheten av beslut som inte vunnit laga kraft.* Till paragrafen fogas enligt förslaget ett nytt 4 mom. enligt vilket bestämmelsen i 3 mom. om verkställbarheten av ett beslut som meddelats i en främmande stat inte tillämpas om Bryssel IIa -förordningen tillämpas på ärendet. I sådana fall tillämpas bestämmelserna, särskilt artikel 47.2, i förordningen. Enligt artikeln i fråga skall varje dom, som meddelats av en domstol i en annan medlemsstat och har förklarats verkställbar i enlighet med avsnitt 2 i kapitel III i förordningen eller har försetts med intyg i enlighet med artikel 41.1 eller artikel 42.1, verkställas i den verkställande medlemsstaten på samma villkor som om den hade meddelats i den medlemsstaten. Bestämmelsens betydelse i förhållande till det verkställbara beslutets laga kraft har behandlats i motiven till 3 § i lagförslag 1.

44 §. *Sändande av beslut till tingsrätten.* Till paragrafen har fogats ett nytt 3 mom. enligt vilket det föreskrivs särskilt om sändandet av en dom som med stöd av Bryssel IIa-förordningen förklarats verkställbar för verkställighet. Bestämmelsen är en hänvisning till 3 § i lagförslag 1, vilken skall tillämpas i stället för 2 mom. i denna paragraf.

45 §. *Verkställighet av beslut som meddelats i en främmande stat.* Till 1 mom. i paragrafen har som sista mening fogats en bestämmelse enligt vilken det föreskrivs särskilt om verkställigheten av en dom som meddelats i en främmande stat och är verk-

ställbar enligt Bryssel IIa-förordningen. Bestämmelsen hänvisar till det 4 mom. som enligt förslaget fogas till 33 § i lagen om verkställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt och skall tillämpas på beslut som är verkställbara enligt Bryssel IIa-förordningen i stället för vad som föreskrivs i det moment som här behandlas.

2.4. Lagen om verkställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt

Enligt artikel 47.1 i Bryssel IIa -förordningen skall verkställighetsförfarandet regleras av lagen i den verkställande staten. Därför föreslås att ett nytt 4 mom. fogas till 33 § i lagen om verkställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt. Det föreslagna nya 4 mom. gäller verkställigheten av ett sådant i en annan av Europeiska unionens medlemsstater meddelat beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt som enligt Bryssel IIa -förordningen skall verkställas i Finland. Enligt förslaget skall verkställigheten av ett sådant beslut ske enligt nämnda lag.

Föresättningsarna för verkställbarhet av ett beslut som meddelats i en annan medlemsstat framgår av artikel 47.2 i förordningen. Artikeln har behandlats i motiven till 43 § i lagförslag 3 ovan.

Dessutom konstateras i momentet för klarhetens skull att man i ett ärende som gäller verkställighet av beslut som skall verkställas enligt Bryssel IIa -förordningen inte skall tillämpa 1 och 2 mom. i den paragraf som här avses.

När Bryssel IIa -förordningen blivit tillämplig kan det bara mycket sällan förekomma situationer där man på verkställigheten av ett i Sverige meddelat beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt skall tillämpa 1 mom. i den paragraf som här avses. Så förhåller sig saken dock om man enligt övergångsbestämmelserna i artikel 64 i förordningen inte skall tillämpa förordningen på ett ärende. Till följd av övergångsbestämmelserna skall Bryssel IIa -förordningen exempelvis inte tillämpas på verkställigheten av ett sådant beslut som meddelats före

ikraftträdandet av Bryssel II -förordningen, den 1 mars 2001.

2.5. Lagen om erkännande och verkställighet av nordiska domar angående privaträttsligt anspråk

Till 8 § i lagen om erkännande och verkställighet av nordiska domar angående privaträttsligt anspråk (588/1977) fogas enligt förslaget ett nytt 4 mom. som anger att bestämmelsen i paragrafens 1 mom. är subsidiär i förhållande till Bryssel IIa -förordningen. Detta vore fallet även utan en uttrycklig bestämmelse. För klarhetens skull föreslås dock att en uttrycklig bestämmelse om saken tas in i lagen.

2.6. Barnskyddslagen

Enligt förslaget ändras 45 § i barnskyddslagen så att det av paragrafen, med avseende på alla ärenden i vilka finska myndigheter enligt Bryssel IIa -förordningen skall besluta om placering av barn i familje- eller anstaltsvård, framgår vilken kommuns myndigheter som har till uppgift att fatta beslut om ordnandet av familje- eller anstaltsvård. Samtidigt har också vissa andra smärre preciseringar gjorts i paragrafen.

I enlighet med vad som konstaterats ovan, avses med mål om föräldraansvar i förordningen bland annat placering av barn i familjehem eller på en institution. Å andra sidan tillämpas förordningen enligt artikel 1 bara på civilrättsliga frågor. Därför är det oklart om förordningen gäller alla i barnskyddslagen avsedda ärenden som gäller placering av ett barn i familje- eller anstaltsvård. Oklart är i synnerhet om ordnandet av vård för ett omhändertaget barn utom hemmet kan anses vara en i förordningen avsedd civilrättslig fråga. Avgörandet av den tolkningsfrågan ankommer på de behöriga myndigheterna och sista hand på Europeiska gemenskapernas domstol. Förordningen torde dock vara tillämplig åtminstone på ärenden som gäller familje- eller anstaltsvård när denna ordnas i form av stödåtgärder inom den öppna vården.

Enligt 45 § 1 mom. i barnskyddslagen och i de bestämmelser den hänvisar till är det den kommun som barnet är bosatt eller vistas i

som ansvarar för placering av barnet i familje- eller anstaltsvård, när det gäller ordnandet av vård för barnet utom hemmet dock den kommun där behovet av att omhänderta barnet och ordna vård utom hemmet har uppstått. I gällande 2 mom. finns en kompletterande bestämmelse om skyldigheten att ordna familje- och individinriktat barnskydd för ett barn eller en ung person som inte har boplings- eller vistelsekommun i Finland. Tillämpningen av denna bestämmelse förutsätter dock att barnets föräldrar eller minst en av dem är eller har varit finsk medborgare.

Enligt bestämmelserna i avsnitt 2 i kapitel II i förordningen kan de finska myndigheterna i vissa fall vara behöriga att behandla ett ärende som gäller placering av ett barn i ett familjehem eller på en institution fastän ingen enskild kommun enligt ovan beskrivna bestämmelser är skyldig att ordna familje- eller anstaltsvård. En sådan situation kan uppstå särskilt vid tillämpning av artikel 15 i förordningen. Enligt artikeln i fråga får de domstolar i en medlemsstat som är behöriga att pröva målet i sak, om de anser att en domstol i en annan medlemsstat, som barnet har en särskild anknytning till, är bättre lämpad att pröva målet och om det är till barnets bästa, låta handläggningen av målet vila och ge parterna tillfälle att väcka talan vid domstolen i den andra medlemsstaten eller anmoda domstolen i den andra medlemsstaten att utöva sin behörighet. I ett sådant fall kan domstolarna i den andra medlemsstaten inom viss tid förklara sig behöriga och den domstol där talan först har väckts förklara att den inte är behörig. I praktiken kan en överföring av ett mål med stöd av artikeln bli aktuell exempelvis i ett fall där ett barn, som varit bosatt med sina till ursprunget finska föräldrar i en annan medlemsstat och tidigare bott i Finland eller är finsk medborgare, mister sina föräldrar och myndigheten som behandlar placeringen av barnet i den stat där barnet är bosatt ber de finska myndigheterna ta ärendet till prövning.

Ett ärende som gäller placering av ett utomlands bosatt barn i familje- eller anstaltsvård kan komma att prövas av de finska myndigheterna också med stöd av artikel 56 i förordningen. En domstol i en annan medlemsstat kan i enlighet med vad som beskrivs

i motiven till 6 § i lagförslag 1 framställa en anmodan om att barnet skall placeras i Finland. Beslutet om huruvida en placering i Finland skall godkännas ankommer här på de kommunala socialmyndigheterna.

Bland annat med tanke på ovan beskrivna fall har i paragrafens 2 mom. tagits in bestämmelser utifrån vilka man alltid i ett fall som de finska myndigheterna skall besluta om kan avgöra vilken kommuns myndigheter det är som skall avgöra frågan om att ordna familje- eller anstaltsvård. Beslutanderätten hör i första hand till myndigheterna i den kommun i Finland där barnet senast har varit bosatt eller vistats. Om barnet aldrig bott i Finland eller vistats här, hör beslutanderätten till myndigheterna i den kommun där barnets föräldrar eller en av dem är bosatt eller vistas. Om föräldrarna är bosatta eller vistas i olika kommuner, kan man vid avgörandet av vilken kommun som skall ha beslutanderätt fästa uppmärksamhet vid vilkendera föräldern barnet har bott hos senast. Om ingendera föräldern är bosatt eller vistas i Finland, bestäms den kommun som skall ha beslutanderätt på basis av var föräldrarna eller en av dem senast har varit bosatt eller vistats. Om den kommun som skall ha beslutanderätt inte kan fastställas ens utifrån dessa faktorer, ankommer det i sista hand på Helsingfors stads socialmyndigheter att avgöra saken.

Om man beslutar ordna familje- eller anstaltsvård för ett barn i Finland, är det enligt den sista meningens i momentet den kommun vars myndighet har utövat beslutanderätt i saken som ansvarar för att ordna vården av barnet och de kostnader som detta orsakar. Syftet med denna bestämmelse är bara att ange vilken kommun som på nationell basis har ansvaret för arrangemang och kostnader. Detta utesluter inte den möjligheten att den finska myndighet som i de fall som avses i artikel 56 utövar beslutanderätt kommer överens med myndigheter i någon annan medlemsstat om att ersättning för de kostnader som placeringen av ett barn orsakar betalas från den andra medlemsstaten.

Paragrafens 3 mom. motsvarar i huvudsak gällande 2 mom. Enligt förslaget ändras bestämmelsen dock så att ansvaret för att ordna barnskyddet också i de fall som där avses bärs av en kommun som bestäms enligt de

grunder som anges i 2 mom. och att den ansvariga kommunen inte längre separat skall bestämmas av social- och hälsovårdsministeriet i varje enskilt fall. Informationen om behovet av barnskydd för ett barn som befinner sig utomlands förmedlas nuförtiden i allmänhet till social- och hälsovårdsministeriet av utrikesförvaltningen. Också i fortsättningen är det meningen att social- och hälsovårdsministeriet utreder situationen preliminärt och sedan överför saken till den behöriga kommunen. Dessutom finns i momentet en ny till karaktären informativ bestämmelse, enligt vilken barnskydd enligt detta moment kan ordnas bara om inte något annat följer av Bryssel IIa -förordningen. De finska myndigheterna kan således inte exempelvis fatta beslut om placering av ett barn i anstaltsvård med stöd av detta moment, om behörigheten att fatta ett sådant beslut enligt bestämmelserna i avsnitt 2 i kapitel II i förordningen hör till domstolarna i en annan medlemsstat.

Paragrafens 4 mom. motsvarar i sak gällande 3 mom. Bestämmelsen har dock uppdaterats så att där hänvisas till 33 § i lagen om konsulära tjänster (498/1999) i stället för till 16 § i den upphävda lagen om utrikesförvaltningen (1129/1977).

Paragrafens 5 mom. motsvarar i sak gällande 4 mom., men till följd av de nya bestämmelserna i 2 mom. hänvisar bestämmelsen till paragrafens 1—3 mom. i stället för till 1 och 2 mom.

3. Propositionens konsekvenser

Bryssel IIa -förordningens tillämpningsområde är på ovan beskrivet sätt vidsträcktare än Bryssel II -förordningens. Därför kommer antalet ärenden som gäller fastställelse av erkännande eller icke-erkännande av domar samt antalet ärenden som gäller verkställbarhetsförklaring av domar sannolikt att i någon mån öka vid tingsrätterna när den nya förordningen börjar tillämpas. Den ökning i antalet ärenden som kan förutspås är dock så liten att den kan skötas med tingsrätternas nuvarande personal och övriga resurser. Det samma gäller i fråga om fullföljdsdomstolarna.

Enligt propositionen är tingsrätterna och utmätningsmännen skyldiga att ta emot över-

sättningar till engelska av intyg som fogats till domar som meddelats i någon annan medlemsstat. Detta kan öka översättningskostnaderna en aning inom justitieministeriets förvaltningsområde.

Att justitieministeriet utses till den centralmyndighet som avses i förordningen innebär en ökning av uppgifterna inom den internationella rättshjälpen vid justitieministeriet. Det är svårt att uppskatta mängden nytt arbete. Det är dock klart att den nya förordningen ökar behovet av exempelvis rådgivning. De nya bestämmelserna och den alltmer komplexa författningshelhet de leder till kräver också utbildning ordnas för domstolarna, utmätningsmännen och socialmyndigheterna. De nya uppgifternas direkta konsekvenser i fråga om personal och kostnader är dock små.

Enligt förordningen kan ett avtal som gäller vårdnad om barn och umgängesrätt i vissa fall föreläggas socialnämnden för fastställelse i Finland fastän barnet inte är bosatt här. Den behöriga socialnämnden bestäms i ett sådant fall enligt 8 § 2 mom. i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt. Om ärendet inte har en i nämnda lagrum avsedd anknytning till någon kommun, hör behörigheten i sista hand till Helsingfors stads socialnämnd. Förordningen torde dock inte leda till att antalet avtal som förs till socialnämnderna för fastställelse ökar nämnvärt.

Enligt förordningen hör också ärenden som gäller placering av ett barn i familje- eller anstaltsvård i vissa fall till de finska myndigheternas behörighet, fastän barnet inte är bosatt i Finland. Fall av detta slag är sannolikt mycket sällsynta. Enligt 45 § 2 mom. i barnskyddslagen är det i sista hand Helsingfors stad som ansvarar för placeringen. Med beaktande av de övriga grunderna för bestämmande av ansvarig kommun som föreskrivs i nämnda lagrum vore det exceptionellt om an-

svaret på den ovan avsedda grunden skulle falla på Helsingfors stad. Å andra sidan kan de kostnader som ett enskilt fall orsakar vara betydande. Kostnaderna för vården av ett barn utom hemmet på anstalt är i genomsnitt 50 000 euro per år. Stora kostnader hör dock till det i 5 a § i barnskyddslagen avsedda systemet för utjämning av stora kostnader.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har utarbetats i en av justitieministeriet den 14 juni 2004 tillsatt arbetsgrupp där förutom justitieministeriet även social- och hälsovårdsministeriet har medverkat. Social- och hälsovårdsministeriet har i samband med beredningen förhandlat med företrädare för Helsingfors stad och Finlands Kommunförbund om förslagen till ändring av 8 § i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt samt 45 § i barnskyddslagen

5. Övriga omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Enligt artikel 67 i förordningen skall medlemsstaterna senast den 31 oktober 2004 meddela kommissionen bland annat namnet på centralmyndigheterna samt ange de språk som kan användas i den punkt som gäller umgängesrätten i intyg som avses i artikel 45.2 i förordningen.

6. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2005 då förordningen i huvudsak blir tillämplig.

Med anledning av vad som anförs ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om tillämpning av rådets förordning om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag innehåller kompletterande bestämmelser om tillämpningen i Finland av rådets förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000, nedan *förordningen*.

2 §

Behörig domstol

I Finland är tingsrätten den domstol som avses i artiklarna 21.3 och 29.1 i förordningen.

Den som med stöd av artikel 21.3 i förordningen yrkar på fastställelse av att en dom som meddelats i en annan medlemsstat i Europeiska unionen skall erkännas eller lämnas utan erkännande i Finland skall anhängiggöra ärendet vid en domstol som avses i 10 kap. 10 § i rättegångsbalken eller, om yrkandet enbart gäller fastställelse av erkännande eller icke-erkännande av ett avgörande som gäller föräldraansvar, vid en domstol som avses i 13 § i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983).

Också en domstol som avses i artikel 29.2 i

förordningen är i samband med ett ärende som gäller förklaring av att en dom är verkställbar behörig att behandla ett i 2 mom. avsett yrkande.

3 §

Sändande av dom för verkställighet

När en domstol med stöd av bestämmelserna i kapitel III avsnitt 2 i förordningen har förklarat en dom om vårdnad om barn och umgängesrätt som meddelats i en annan medlemsstat verkställbar skall domstolen, om domen är verkställbar enligt artikel 47.2 i förordningen, på begäran av sökanden sända domen och ansökan om verkställighet till den behöriga tingsrätten. Gäller domen vårdnad om barn och har det förflutit mindre än tre månader från det domen meddelades, skall domen och ansökan dock sändas till en behörig utmätningsman. Domstolen skall samtidigt uppmana tingsrätten eller utmätningsmannen att se till att domen verkställs i brådskande ordning.

4 §

Översättningar

Vid ansökan hos tingsrätten eller utmätningsmannen om att en dom som meddelats i en annan medlemsstat skall verkställas med

stöd av artikel 41 eller 42 i förordningen, skall den part som ansöker om verkställighet i enlighet med artikel 45.2 i förordningen tillställa tingsrätten eller utmätningsmannen en översättning till finska, svenska eller engelska av punkt 12 i det intyg som avses i artikel 41.1 eller punkt 14 i det intyg som avses i artikel 42.1 i förordningen.

5 §

Centralmyndigheten

I Finland är justitieministeriet den centralmyndighet som avses i artikel 53 i förordningen.

Statens och kommunernas socialvårdsmyndigheter samt polismyndigheterna skall på begäran lämna justitieministeriet handräckning för att utreda ett barns vistelseort och levnadsförhållanden, för att säkerställa verkställighet av domar om föräldransvar som meddelats i en annan medlemsstat och återlämnandet av barn samt i övrigt för skötseln av de uppgifter som enligt artikel 55 i förordningen ankommer på centralmyndigheten.

6 §

Ärenden som gäller placering av barn

Om justitieministeriet tillställs en i artiklarna 56.1 och 56.2 i förordningen avsedd

anmodan som gäller placering av ett barn på en institution eller i ett familjehem i Finland, skall justitieministeriet överföra anmodan till ett i 6 § i socialvårdslagen (710/1982) avsett organ som kommunen utser i den kommun inom vars område man avser placera barnet eller, om placeringsorten inte har specificerats i anmodan, i den kommun som enligt 45 § i barnskyddslagen (683/1983) beslutar om ordnandet av placeringen av barnet.

Om justitieministeriet tillställs en i artikel 56.4 i förordningen avsedd underrättelse om placering av ett barn i ett familjehem i Finland, skall justitieministeriet överföra underrättelsen till ett i 1 mom. avsett organ i den kommun inom vars område man har beslutat att placera barnet.

7 §

Rättelse av fel i intyg

Domstolar och andra myndigheter skall i intyg som de utfärdar med stöd av förordningen rätta skriv- och räknefel och andra med dem jämfällbara klara fel med iakttagande i tillämpliga delar av bestämmelserna om rättelse av fel i domar och beslut.

8 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2005.

2.

Lag**om ändring av 119 och 125 § i äktenskapslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i äktenskapslagen av den 13 juni 1929 (234/1929) 119 § 5 mom. och 125 §, sådana de lyder i lag 1226/2001, som följer:

119 §

fördrag som binder Finland.

Bestämmelserna i 1—3 mom. skall tillämpas endast om inte något annat följer av rådets förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 eller av ett

125 §

Bestämmelserna i 121—124 § tillämpas endast om inte något annat följer av rådets förordning som avses i 119 § 5 mom. eller av ett fördrag som binder Finland.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2005.

3.

Lag**om ändring av lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 8 april 1983 angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983) 8 § och 45 § 1 mom., sådana de lyder, 8 § delvis ändrad i lag 186/1994 och 45 § 1 mom. i lag 620/1996, samt
fogas till lagen en ny 29 a §, till 34 §, sådan den lyder i nämnda lag 186/1994, ett nytt 3 mom., till lagen en ny 42 a §, till 43 §, sådan den lyder i sistnämnda lag, ett nytt 4 mom. och till 44 §, sådan den lyder i nämnda lag 620/1996, ett nytt 3 mom. som följer:

8 §

Fastställelse av avtal

Avtal som gäller vårdnad om barn och um-

gängesrätt skall ingås skriftligen och för fastställelse föreläggas socialnämnden i den kommun där barnet är bosatt.

Om barnet inte är bosatt i Finland, skall avtalet för fastställelse föreläggas socialnäm-

den i den kommun där barnet senast var bosatt i Finland eller, om barnet inte har varit bosatt i Finland, socialnämnden i den kommun där barnets föräldrar eller någondera av dem eller den som föreslagits bli vårdnadshavare är bosatt. Om ingen kommuns socialnämnd enligt det ovan sagda är behörig, skall avtalet föreläggas Helsingfors stads socialnämnd för fastställelse.

När socialnämnden prövar om avtalet kan fastställas skall den beakta barnets bästa och barnets egna önskemål så som föreskrivs i 10 och 11 §. Avtalet får inte fastställas om ingendera av barnets föräldrar är dess vårdnadshavare.

Avtal som socialnämnden har fastställt är gällande och kan verkställas såsom laga-kraftvunnet domstolsbeslut.

4 kap.

Stadganden som hör till den internationella privaträttens område

29 a §

Bestämmelsernas subsidiaritet

Bestämmelserna i 19—21 och 23—29 § tillämpas endast om inte något annat följer av rådets förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000, nedan *Bryssel IIa -förordningen*.

34 §

Grunder för vägran att förordna att ett barn skall återlämnas

Om barnet omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet varit bosatt i en medlemsstat som avses i artikel 2.3 i Bryssel IIa -förordningen, skall vid avslag med stöd av 1 mom. 2 punkten på ansökan om återlämnande dessutom tillämpas vad som föreskrivs i artikel 11.4 i förordningen.

6 kap.

Förfarandet vid fastställelse av beslut som har meddelats i en främmande stat och vid återlämnande av barn

42 a §

Förhållandet till Bryssel IIa -förordningen

Om Bryssel IIa -förordningen tillämpas på ett ärende som gäller erkännande eller verkställighet av ett beslut som har meddelats i en främmande stat, skall bestämmelserna i 36—42 § inte tillämpas på ärendet.

Om barnet omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet varit bosatt i en medlemsstat som avses i artikel 2.3 i Bryssel IIa -förordningen, skall på förfarandet i ett ärende som gäller återlämnande av barnet förutom bestämmelserna i detta kapitel tillämpas vad som föreskrivs i artiklarna 11.2, 11.3 och 11.5—11.8 i förordningen.

43 §

Verkställbarheten av beslut som inte vunnit laga kraft

Vad som föreskrivs i 3 mom. skall inte tillämpas, om Bryssel IIa -förordningen tillämpas på verkställigheten av ett beslut som har meddelats i en främmande stat.

44 §

Sändande av beslut till tingsrätten

Angående sändande för verkställighet av en dom som med stöd av Bryssel IIa -förordningen har förklarats verkställbar föreskrivs särskilt.

45 §

Verkställighet av beslut som meddelats i en främmande stat

Ett beslut om vårdnad om barn och umgängesrätt som har meddelats i en främman-

de stat och som i Finland har fastställts vara verkställbart skall verkställas så som bestäms i lagen om verkställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt (619/1996). Verkställigheten får dock inte inledas efter att barnet har fyllt 16 år. Angående verkställigheten av en dom som har med-

delats i en främmande stat och är verkställbar enligt Bryssel IIa -förordningen föreskrivs särskilt.

 Denna lag träder i kraft den 1 mars 2005.

4.

Lag

om ändring av 33 § i lagen om verkställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt

I enlighet med riksdagens beslut fogas till 33 § i lagen av den 16 augusti 1996 om verkställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt (619/1996) ett nytt 4 mom. som följer:

33 §

Verkställighet av beslut som har meddelats i en främmande stat samt av förordnanden om återlämnande av barn

(EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldransvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000, sker verkställigheten i enlighet med denna lag. På verkställigheten av ett sådant beslut skall 1 och 2 mom. inte tillämpas.

 Om ett beslut som meddelats i någon annan medlemsstat i Europeiska unionen beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt skall verkställas i Finland enligt rådets förordning

 Denna lag träder i kraft den 1 mars 2005.

5.

Lag**om ändring av 8 § i lagen om erkännande och verkställighet av nordiska domar angående privaträttsligt anspråk**

I enlighet med riksdagens beslut
 fogas till 8 § i lagen av den 21 juli 1977 om erkännande och verkställighet av nordiska domar angående privaträttsligt anspråk (588/1977) ett nytt 4 mom. som följer:

8 §

Vad som föreskrivs i 1 mom. skall inte tillämpas, om rådets förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äk-

tenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 tillämpas på ett ärende som gäller verkställigheten av ett beslut.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2005.

6.

Lag**om ändring av 45 § i barnskyddslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
 ändras i 45 § i barnskyddslagen av den 5 augusti 1983 (683/1983) 2—4 mom., av dem 2 mom. sådant det lyder i lag 94/1991 och 4 mom. sådant det lyder i lag 139/1990, samt fogas till 45 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lagar 139/1990 och 94/1991, ett nytt 5 mom. som följer:

45 §

För ordnande av familje- och individinriktat barnskydd ansvarig kommun

Om ett ärende som gäller placering av ett barn i familje- eller anstaltsvård enligt rådets förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om

föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 skall avgöras i Finland, men enligt 1 mom. ingen kommun är skyldig att ordna familje- eller anstaltsvård, ankommer det på myndigheterna i barnets senaste bonings- eller vistelsekommun att besluta om ordnandet av vården. Har barnet inte haft en bonings- eller vistelsekommun i Finland, hör beslutanderätten till myndigheterna i den kommun där barnets föräldrar eller någondera av dem är bosatt eller vis-

tas, eller om ingendera av föräldrarna är bosatt eller vistas i Finland, till myndigheterna i den kommun där föräldrarna eller någondera av dem senast var bosatt eller vistades. Har ingendera av föräldrarna haft bonings- eller vistelsekommun i Finland, hör beslutanderätten till myndigheterna i Helsingfors stad. Beslutar man ordna familje- eller anstaltsvård i Finland, är det den kommun vars myndighet enligt bestämmelserna ovan har fattat beslutet i saken som svarar för att vården ordnas och för kostnaderna för detta.

Det ankommer på en kommun som bestäms enligt i 2 mom. föreskrivna grunder att ordna familje- och individinriktat barnskydd för ett barn eller en ung person vars föräldrar eller ena förälder är eller har varit finsk medborgare, men som enligt utredning av social- och hälsovårdsministeriet inte har bonings- eller vistelsekommun i Finland och som ministeriet enligt de preliminära uppgifter som det har fått inte anser ha tillgång till ändamålsenlig vård i det land där den som saken gäller bor eller vistas. Barnskydd kan med

stöd av detta moment ordnas bara, om inte något annat följer av den förordning som nämns i 2 mom.

Kommunen kan genom förmedling av utrikesministeriet begära handräckning för utredning av behovet av barnskydd utomlands. Utredningen kan utomlands även utföras av en sådan person som enligt 33 § i lagen om konsulära tjänster (498/1999) kan utföra uppgifter som ankommer på notarius publicus.

Den kommun, där barnet eller den unga personen är placerad genom en stödåtgärd inom den öppna vården eller i vård utom hemmet eller i eftervård, skall i samarbete med den enligt 1—3 mom. ansvariga kommunen ordna den service och de stödåtgärder för barnet eller den unga personen som behövs för omsorgen eller vården. Den förstnämnda kommunen har rätt till ersättning för sina kostnader för servicen och stödåtgärderna av den ansvariga kommunen.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2005.

Helsingfors den 8 oktober 2004

Republikens President

TARJA HALONEN

Justitieminister Johannes Koskinen

2.

Lag**om ändring av 119 och 125 § i äktenskapslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i äktenskapslagen av den 13 juni 1929 (234/1929) 119 § 5 mom. och 125 §, sådana de lyder i lag 1226/2001, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

119 §

Bestämmelserna i 1—3 mom. skall tillämpas endast om inte något annat följer av rådets förordning (EG) nr 1347/2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar för makars gemensamma barn eller av ett fördrag som binder Finland.

Bestämmelserna i 1—3 mom. skall tillämpas endast om inte något annat följer av rådets förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 eller av ett fördrag som binder Finland.

125 §

Bestämmelserna i 121—124 § tillämpas endast om inte något annat följer av rådets förordning om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar för makars gemensamma barn eller av ett fördrag som binder Finland.

Den som med stöd av artikel 14.3 i den förordning som avses i 1 mom. yrkar få fastställt att en dom som meddelats i en medlemsstat skall erkännas eller lämnas utan erkännande i Finland, skall anhängiggöra ärendet vid en domstol som avses i 10 kap. 10 § rättegångsbalken eller, om yrkandet enbart gäller fastställelse av ett avgörande

125 §

Bestämmelserna i 121—124 § tillämpas endast om inte något annat följer av *rådets förordning som avses i 119 § 5 mom.* eller av ett fördrag som binder Finland.

3.

Lag**om ändring av lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 8 april 1983 angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983) 8 § och 45 § 1 mom., sådana de lyder, 8 § delvis ändrad i lag 186/1994 och 45 § 1 mom. i lag 620/1996, samt

fogas till lagen en ny 29 a §, till 34 §, sådan den lyder i nämnda lag 186/1994, ett nytt 3 mom., till lagen en ny 42 a §, till 43 §, sådan den lyder i sistnämnda lag, ett nytt 4 mom. och till 44 §, sådan den lyder i nämnda lag 620/1996, ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

8 §

Fastställelse av avtal

Avtal som gäller vårdnad om barn och umgängesrätt skall ingås skriftligen och för fastställelse föreläggas socialnämnden i den kommun där barnet är bosatt. När socialnämnden prövar om avtalet kan fastställas, skall den beakta barnets bästa och barnets egna önskemål så som 10 och 11 §§ stadgar. Avtalet får inte fastställas om ingendera av barnets föräldrar är dess vårdnadshavare.

Avtal som fastställts av socialnämnden är gällande och kan verkställas såsom laga kraft vunnet domstolsbeslut.

Föreslagen lydelse

8 §

Fastställelse av avtal

Avtal som gäller vårdnad om barn och umgängesrätt skall ingås skriftligen och för fastställelse föreläggas socialnämnden i den kommun där barnet är bosatt.

Om barnet inte är bosatt i Finland, skall avtalet för fastställelse föreläggas socialnämnden i den kommun där barnet senast var bosatt i Finland eller, om barnet inte har varit bosatt i Finland, socialnämnden i den kommun där barnets föräldrar eller någondera av dem eller den som föreslagits bli vårdnadshavare är bosatt. Om ingen kommuns socialnämnd enligt det ovan sagda är behörig, skall avtalet föreläggas Helsingfors stads socialnämnd för fastställelse.

När socialnämnden prövar om avtalet kan fastställas skall den beakta barnets bästa och barnets egna önskemål så som föreskrivs i 10 och 11 §. Avtalet får inte faststäl-

RP 186/2004 rd*Föreslagen lydelse*

las om ingendera av barnets föräldrar är dess vårdnadshavare.

Avtal som socialnämnden har fastställt är gällande och kan verkställas såsom laga-kraftvunnet domstolsbeslut.

4 kap.

**Stadganden som hör till den internationella
privaträttens område**

29 a §

Bestämmelsernas subsidiaritet

Bestämmelserna i 19—21 och 23—29 § tillämpas endast om inte något annat följer av rådets förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000, nedan Bryssel IIa -förordningen.

34 §

Grunder för vägran att förordna att ett barn skall återlämnas

Om barnet omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet varit bosatt i en medlemsstat som avses i artikel 2.3 i Bryssel IIa -förordningen, skall vid avslag med stöd av 1 mom. 2 punkten på ansökan om återlämnande dessutom tillämpas vad som föreskrivs i artikel 11.4 i förordningen.

6 kap.

Förfarandet vid fastställelse av beslut som har meddelats i en främmande stat och vid återlämnande av barn

42 a §

Förhållandet till Bryssel IIa -förordningen

Om Bryssel IIa -förordningen tillämpas på ett ärende som gäller erkännande eller verkställighet av ett beslut som har medde-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

lats i en främmande stat, skall bestämmelserna i 36—42 § inte tillämpas på ärendet.

Om barnet omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet varit bosatt i en medlemsstat som avses i artikel 2.3 i Bryssel IIa -förordningen, skall på förfarandet i ett ärende som gäller återlämnande av barnet förutom bestämmelserna i detta kapitel tillämpas vad som föreskrivs i artiklarna 11.2, 11.3 och 11.5—11.8 i förordningen.

43 §

Verkställbarheten av beslut som inte vunnit laga kraft

Vad som föreskrivs i 3 mom. skall inte tillämpas, om Bryssel IIa -förordningen tillämpas på verkställigheten av ett beslut som har meddelats i en främmande stat.

44 §

Sändande av beslut till tingsrätten

Angående sändande för verkställighet av en dom som med stöd av Bryssel IIa -förordningen har förklarats verkställbar föreskrivs särskilt.

45 §

Verkställighet av beslut som meddelats i en främmande stat

Ett beslut om vårdnad om barn och umgängesrätt som har meddelats i en främmande stat och som i Finland har fastställts vara verkställbart, skall verkställas så som stadgas i lagen om verkställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt (619/96). Verkställigheten får dock inte inledas efter att barnet har fyllt 16 år.

45 §

Verkställighet av beslut som meddelats i en främmande stat

Ett beslut om vårdnad om barn och umgängesrätt som har meddelats i en främmande stat och som i Finland har fastställts vara verkställbart skall verkställas så som bestäms i lagen om verkställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt (619/1996). Verkställigheten får dock inte inledas efter att barnet har fyllt 16 år.

26

Gällande lydelse

RP 186/2004 rd

Föreslagen lydelse

Angående verkställigheten av en dom som har meddelats i en främmande stat och är verkställbar enligt Bryssel IIa -förordningen föreskrivs särskilt.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2005.

4.

Lag**om ändring av 33 § i lagen om verkställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 33 § i lagen av den 16 augusti 1996 om verkställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt (619/1996) ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

33 §

Verkställighet av beslut som har meddelats i en främmande stat samt av förordnanden om återlämnande av barn

Om ett beslut som meddelats i någon annan medlemsstat i Europeiska unionen beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt skall verkställas i Finland enligt rådets förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000, sker verkställigheten i enlighet med denna lag. På verkställigheten av ett sådant beslut skall 1 och 2 mom. inte tillämpas.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2005.

5.

Lag**om ändring av 8 § i lagen om erkännande och verkställighet av nordiska domar angående
privaträttsligt anspråk**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 8 § i lagen av den 21 juli 1977 om erkännande och verkställighet av nordiska do-
mar angående privaträttsligt anspråk (588/1977) ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

*Vad som föreskrivs i 1 mom. skall inte till-
lämpas, om rådets förordning (EG) nr
2201/2003 om domstols behörighet och om
erkännande och verkställighet av domar i
äktenskapsmål och mål om föräldraansvar
samt om upphävande av förordning (EG) nr
1347/2000 tillämpas på ett ärende som gäll-
er verkställigheten av ett beslut.*

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2005.

6.

Lag**om ändring av 45 § i barnskyddslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i 45 § i barnskyddslagen av den 5 augusti 1983 (683/1983) 2—4 mom., av dem
2 mom. sådant det lyder i lag 94/1991 och 4 mom. sådant det lyder i lag 139/1990, samt
fogas till 45 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lagar 139/1990 och 94/1991, ett nytt
5 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

45 §

För ordnande av familje- och individinriktat barnskydd ansvarig kommun

Det ankommer på den kommun som social- och hälsovårdsministeriet bestämmer att ordna familje- och individinriktat barnskydd för ett barn eller en ung person vars föräldrar eller ena förälder är eller har varit finsk medborgare, men som enligt utredning av social- och hälsovårdsministeriet inte har bonings- eller vistelsekommun i Finland och som ministeriet enligt de preliminära uppgifter som det har fått inte anser ha tillgång till ändamålsenlig vård i det land där den som saken gäller bor eller vistas.

Om ett ärende som gäller placering av ett barn i familje- eller anstaltsvård enligt rådets förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 skall avgöras i Finland, men enligt 1 mom. ingen kommun är skyldig att ordna familje- eller anstaltsvård, ankommer det på myndigheterna i barnets senaste bonings- eller vistelsekommun att besluta om ordnandet av vården. Har barnet inte haft en bonings- eller vistelsekommun i Finland, hör beslutanderätten till myndigheterna i den kommun där barnets föräldrar eller någondera av dem är bosatt eller vistas, eller om ingendera av föräldrarna är bosatt eller vistas i Finland, till myndigheterna i den kommun där föräldrarna eller någondera av dem senaste var bosatt eller vistades. Har ingendera av föräldrarna haft bonings- eller vistelsekommun i Finland, hör beslutanderätten till myndigheterna i Helsingfors stad. Beslutar man ordna familje- eller anstaltsvård i Finland, är det den kommun vars myndighet

Vederbörande kommun kan genom förmedling av utrikesministeriet begära handräckning för utredning av behovet av barnskydd utomlands. Utredningen kan utomlands även utföras av sådan innehavare av tjänst eller befattning som enligt 16 § lagen om utrikesförvaltningen (1129/77) kan utföra uppgifter som ankommer på notarius publicus.

Den kommun, där barnet eller den unga personen är placerad genom en stödåtgärd inom den öppna vården eller i vård utom hemmet eller i eftervård, skall i samarbete med den enligt 1 och 2 mom. ansvariga kommunen ordna den service och de stödåtgärder för barnet eller den unga personen som behövs för omsorgen eller vården. Den förstnämnda kommunen har rätt till ersättning för sina kostnader för servicen och stödåtgärderna av den ansvariga kommunen.

enligt bestämmelserna ovan har fattat beslutet i saken som svarar för att vården ordnas och för kostnaderna för detta.

Det ankommer på en kommun som bestäms enligt i 2 mom. föreskrivna grunder att ordna familje- och individinriktat barnskydd för ett barn eller en ung person vars föräldrar eller ena förälder är eller har varit finsk medborgare, men som enligt utredning av social- och hälsovårdsministeriet inte har bonings- eller vistelsekommun i Finland och som ministeriet enligt de preliminära uppgifter som det har fått inte anser ha tillgång till ändamålsenlig vård i det land där den som saken gäller bor eller vistas. Barnskydd kan med stöd av detta moment ordnas bara, om inte något annat följer av den förordning som nämns i 2 mom.

Kommunen kan genom förmedling av utrikesministeriet begära handräckning för utredning av behovet av barnskydd utomlands. Utredningen kan utomlands även utföras av en sådan person som enligt 33 § i lagen om konsulära tjänster (498/1999) kan utföra uppgifter som ankommer på notarius publicus.

Den kommun, där barnet eller den unga personen är placerad genom en stödåtgärd inom den öppna vården eller i vård utom hemmet eller i eftervård, skall i samarbete med den enligt 1—3 mom. ansvariga kommunen ordna den service och de stödåtgärder för barnet eller den unga personen som behövs för omsorgen eller vården. Den förstnämnda kommunen har rätt till ersättning för sina kostnader för servicen och stödåtgärderna av den ansvariga kommunen.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2005.
